

Despre deșeurile de echipamente electrice și electronice - DEEE-urile -

**material informativ adresat cetățenilor și autorităților
administrației publice locale**

Ațiune desfășurată de către Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației în colaborare cu Asociația Coaliția PRO DEEE

MINISTERUL DEZVOLTĂRII,
LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI
ADMINISTRAȚIEI

Ce sunt DEEE-urile?

DEEE-urile reprezintă echipamentele electrice și electronice ieșite din uz (nefolosite/stricate) care funcționau cu ajutorul bateriilor sau pe bază de curent, la priză, conform OUG nr. 5/2015 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, cu modificările și completările ulterioare (OUG 5/2015):

- 1. Echipamente de transfer termic (ex. frigidere, congelatoare);**
- 2. Ecrane, monitoare și echipamente care conțin ecrane cu o suprafață mai mare de 100 cm²;**
- 3. Lămpi;**
- 4. Echipamente de mari dimensiuni (oricare dintre dimensiunile externe mai mare de 50 cm), de ex. mașini de spălat, plite electrice, fotocopiatoare etc.;**
- 5. Echipamente de mici dimensiuni (nicio dimensiune externă mai mare de 50 cm), de ex. aspiratoare, fiare de călcat, aparate de îngrijire corporală, jucării electrice și electronice etc.;**
- 6. Echipamente informatice și de telecomunicații de dimensiuni mici (nicio dimensiune externă mai mare de 50 cm), de ex. telefoane mobile, routere, imprimante.**

DEEE-urile în lume

- **În 2021, la nivel mondial, cantitatea de DEEE generată a fost de 57,4 milioane tone, o creștere cu 2 milioane de tone față de 2020, adică cu aproximativ 3-4%, o problemă atribuită ratelor mai mari de consum de electronice (în creștere cu 3% pe an), ciclurilor de viață mai scurte ale produselor și opțiunilor limitate de reparare.**
- **Din 2011 până în 2018, cantitatea de EEE introdusă pe piața din UE a evoluat de la 7,6 milioane de tone, în 2011, la 8,7 milioane de tone, în 2018.**
- **În 2019 România avea cea mai slabă rată de colectare a DEEE din Europa, respectiv 3.3 kg/ locuitor, penultima fiind Lituania cu 5,8 kg/locuitor, iar media UE era de 10 kg/locuitor.**
- **La polul opus se aflau țări precum Austria sau Suedia cu 15%, respectiv 15.1% kg colectate pe locuitor.**

Aspecte negative legate de DEEE:

- Condensatorii conțin uleiuri PCB și alte **elemente periculoase**;
- Agenții frigorifici au mare impact în **încălzirea globală**; la frigidererele vechi era utilizat inclusiv ca agent de expandare în pereții izolanți;
- **Mercurul** se regăsește în neoane și becuri fluorescente, în aparatele vechi, precum fierul de călcat, lada frigorifică și în prima generație de televizoare LCD cu lămpi de retro-iluminare ;
- Cea mai mare parte a plasticului din DEEE a fost „**îmbogățit**” cu **substanțe ignifuge** bromurate,
- PVC-ul din cabluri, dacă ajunge să fie „tratat” în fluxul informal, **vizibil prin fumul negre**, se transformă în **dioxine și furani** care otrăvesc aerul pe care-l respirăm;
- **Plăcile electronice** conțin **metale grele**, unele încă utile, dar recuperabile doar în industria specializată.

Știați despre baterii că:

- **sunt alcătuite din substanțe periculoase care sunt dăunătoare pentru sănătatea populației, mai ales atunci când sunt lăsate prin casă, pentru că unele dintre ele sunt volatile și pot persista în aerul pe care îl respirați?**
- **atunci când ajung la groapa de gunoi, metalele grele din compoziția lor se scurg în sol, poluând mediul și sursele noastre de apă?**
- **pot produce incendii?**

Aspecte pozitive legate de DEEE. Știați că..

- O tonă de telefoane mobile aruncate la gunoi este mai bogată în aur decât o tonă de minereu de aur?
- Într-un milion de telefoane mobile, de exemplu, sunt încorporate 24 kg de aur, 16.000 kg de cupru, 350 kg de argint și 14 kg de paladiu - resurse care ar putea fi recuperate și reintroduse în ciclul de producție dacă sunt colectate separat ca deșeuri?
- Prin recuperarea și reciclarea aurului și a altor metale prețioase din echipamentele electrice și electronice (EEE) sunt protejate resursele naturale (materile prime), a căror extracție dăunează mediului înconjurător și contribuie la creșterea gazelor cu efect de seră?

Principalele motivații care îi determină pe oameni să acționeze corect în privința DEEE:

compensațiile financiare;

grija față de mediu;

cultura și normele sociale;

informarea/conștientizarea cu privire la managementul corespunzător; infrastructura convenabilă.

Potențialul DEEE

- Se estimează că numărul utilizatorilor de internet mobil va crește de la **3,8 miliarde în 2019** la **5 miliarde până în 2025**, în timp ce dispozitivele conectate la internet se vor dubla de la **12 miliarde** la **25 de miliarde** în aceeași perioadă;
- Vulnerabilitatea crescândă a lanțurilor de aprovizionare cu materiale critice adaugă o valoare suplimentară deșeurilor electronice ca "**mină urbană**";
- Componentele din EEE au un potențial ridicat de recuperare a materialelor la momentul când devin deșeuri;
- În 2019, valoarea materiilor prime secundare, cum ar fi fierul, cuprul și aurul, din DEEE a fost estimată la aproximativ **50 de miliarde EUR**, din care nici 9 miliarde EUR nu a fost recuperată.

Obligațiile autorităților administrației publice locale

Conform OUG 5/2015, pentru a asigura tratarea corectă a tuturor DEEE colectate și pentru atingerea unui nivel ridicat de colectare separată, preluarea DEEE provenite de la gospodăriile particulare se realizează de către:

- a) serviciul public de colectare a DEEE;
- b) distribuitori;
- c) centre de colectare organizate de operatori economici autorizați pentru colectarea DEEE care acționează în baza unui contract cu producători/organizații colective sau a unui contract cu operatori economici care desfășoară operații de tratare a DEEE în numele producătorilor/organizațiilor colective.

Autoritatea publică locală poate contribui la creșterea ratei de colectare a DEEE prin:

- Crearea/îmbunătățirea infrastructurii de de colectare la nivelul UAT
- Creșterea gradului de conștientizare și sensibilizare a cetățenilor (în colaborare cu colector/OTR și/sau ONG) prin afișe în locuri vizibile, ghiduri, postări online, întâlniri directe cu cetățenii, prezentarea soluțiilor locale de colectare separată, altele;
- Sancționarea colectării informale prin poliția locală (colectarea informală duce la pierdea DEEE în fluxul de fier vechi, arderea și abandonarea părților din DEEE fără valoare economică, eliberarea în mediul înconjurător a poluanților).

Urmăriți pagina Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor care finanțează din PNRR proiecte predefinite pentru UAT-uri pentru înființarea a 15 centre integrate de colectare separată pentru marile aglomerări urbane și a 565 de centre de colectare cu aport voluntar!

În plus, autoritatea locală trebuie să informeze cetățenii cu privire la:

Modalitățile de prevenire a generării deșeurilor (inclusiv cu privire la oportunitățile de utilizare îndelungată a DEEE), repararea echipamentelor sau înlocuirea pieselor stricate atunci când este posibil,

Obigatoritatea colectării separate a DEEE, modalitățile de debarasare legale existente la nivel local.

Principalele probleme în domeniu care țin de fiecare cetățean:

- Gradul foarte scăzut de conștientizare și sensibilizare cu privire la impactul DEEE asupra vieții noastre și asupra mediului;
- Debarasarea ilegală a DEEE, astfel încât acestea ajung la colectori informali și/sau la groapa de gunoi.

!! ATENȚIE

Eliminarea (abandonarea, incendierea, îngroparea) oricărui tip de deșeu în afara spațiilor autorizate se pedepsește cu amendă (de la 10.000 lei la 20.000 lei, pentru persoanele fizice, și de la 50.000 lei la 70.000 lei, pentru persoanele juridice) sau cu închisoare de la 3 la 5 ani?

Dacă sunt astfel de practici în localitatea ta sau asști la astfel de incidente, să știi că îți afectează sănătatea și mediul înconjurător! Sună la poliție! Anunță autoritățile!

Obligațiile cetățenilor

Ce trebuie să faci pentru sănătatea ta, a familiei tale și a mediului înconjurător?

Cum scăpăm în mod corect și legal de DEEE?

- Debarasare la puncte de colectare ale primăriei sau ale colectorilor de deșeuri autorizați;
- Predare într-un magazin mare în care se vând electronice și electrocasnice;
- Colectare DEEE de la domiciliu (dacă este prea mare să îl duci până acolo în cazul în care este greu de transportat);
- Predare când îți cumperi un aparat electrocasnic mare, vânzătorul are obligația legală să îl primească GRATUIT pe cel vechi (sistemul 1:1 în retail)

Informații finale

Linkuri utile:

- Site [Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor](#)
- Informații oficiale referitoare la [Planul Național de Redresare și Reziliență](#)
- Site ANPM [Operatori economici autorizați să colecteze - trateze DEEE](#)

Acest material informativ reprezintă una dintre componentele acțiunii referitoare la **conștientizarea privind colectarea corectă a DEEE-urilor**, acțiune desfășurată de către Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Administrației în colaborare cu Asociația Coaliția PRO DEEE. Din acțiune mai fac parte două pliante destinate cetățenilor și autorităților administrației publice locale însoțite de un afiș informativ.